Lietas Nr. C16061414

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī, 2014.gada 23.jūlijā

Jēkabpils rajona tiesa šādā sastāvā:

Tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Trušels

Ar sekretāri I.Ciniņu,

Piedaloties advokātei K.Landmeserei

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/, personas kods /personas kods/, prasībā pret /pers. D/ (/pers.D/), personas kods /personas kods/, par uzturlīdzekļu piedziņas pārtraukšanu, un

k o n s t a t ē j a :

prasītājs iesniedza tiesā prasību, kurā norāda, ka fiziskās personas tiesības uz tiesas aizsardzību nostiprinātas Latvijas Republikas Satversmes 8.nodaļā, kas veltīta cilvēka pamattiesībām. Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā noteikts, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumīgās intereses taisnīgā tiesā. Saskaņā ar juridiskajā literatūrā noteikto, prasība ir subjektīvo tiesību aizsardzības procesuāls līdzeklis, juridisks dokuments, uz kura pamata tiesnesis ierosina lietu. Prasības pamats ir juridiskie fakti, apstākli, kuru rezultātā izveidojusies tiesiska attiecība, kas ir par pamatu /pers. C/ (turpmāk -Prasītājs) prasības apmierināšanai. Prasītājs, izmantojot Civilprocesa likuma 1.panta pirmajā daļā noteikto, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā, savas tiesības un intereses vēlas aizstāvēt tiesiskā ceļā, iesniedzot attiecīgu prasības pieteikumu./pers. F/ Prasītājs savā prasības pieteikumā izklāsta prasības pamatu, Prasītājs vēlas lūgt tiesu, piemērojot tiesību normas, ņemt vērā judikatūru, t.i., tās pašas vai augstākās nacionālās tiesu instances, starptautisko, tostarp Eiropas tiesu tiesību normas piemērošanas, iztulkošanas un-interpretācijas praksi konkrētās lietās.Civilprocesa likuma 27.panta otrā daļa nosaka, ka prasība pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav zināma vai kuram nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā, ceļama pēc viņa nekustamā īpašuma atrašanās vietas vai pēc viņa pēdējās zināmās dzīvesvietas.Ņemot vērā apstākli, ka Prasītājam nav zināma pašreizējā /pers. D/ (turpmāk arī -Atbildētāja) dzīves vieta, kā arī ņemot vērā to, ka Prasītājam nav nekādu iespēju uzzināt Atbildētājas dzīves vietu, Prasītājs, izmantojot Civilprocesa likuma 27.panta otrajā daļā noteikto, prasības pieteikumu par laulības šķiršanu un uzturlīdzekļu piedziņu iesniedz pēc Atbildētāja pēdējās zināmās dzīves vietas. Kā izriet no lietas materiāliem, 2011.gada 16.martā Jēkabpils rajona tiesas tiesnese A.Knodze lietā Nr.C16098810/0247/11 pieņēma spriedumu, ar kuru nosprieda sekojošo: Piedzīt no /pers. H/, personas kods/personas kods/, uzturlīdzeklis /pers. D/, personas kods /personas kods/, labā 1999.gada 14.novembrī dzimušas meitas /pers. I/, personas kods /personas kods/, un /pers. J/ dzimuša 2002.gada 15.jūlijā, personas kods /personas kods/, uzturam 30% mēnesī no valstī noteiktās minimālās darba algas katram bērnam, no viņa visa veida ienākumiem, sākot no 2010.gada 2.novembra līdz abu bērnu pilngadībai; Piedzīt valsts ienākumos valsts nodevu Ls 216,00, tiesas izdevumus Ls 5,70, kas saistīti ar tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu. Piedzīt no /pers. C/ tiesāšanās izdevumus Ls 1,21 /pers. D/ labā. Sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties. /pers. C/ doto spriedumu apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā nepārsūdzēja likumā noteiktā kārtībā un termiņā, jo nemaz nezināja pārdotā sprieduma esamību. 2013.gada jūlijā /pers. C/ uz savu deklarēto dzīves vietu /adrese/ saņēma vēstuli no Uzturlīdzekļu garantijas fonda, kurā tika norādīts, ka /pers. C/ kā parādnieks Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijai ir parāda Ls 1561,57 (laika periods no 2011.gada 10.augusta līdz 2013.gada 30.jūnijam). Papildus /pers. C/ noskaidroja, ka viņa lieta ir nodota piespiedu izpildei zvērinātai tiesu izpildītājai Jekaterinai Kaļiņinai, kura praktizē Jēkabpilī, Brīvības ielā 113. Lai Jēkabpils rajona tiesai būtu saprotams, kāpēc Prasītājs nemaz nebija zinājis par notikušo tiesas sēdi un vēlāk tapušo spriedumu, Prasītājs vēlas norādīt uz sekojošiem faktiem, ko Atbildētāja bija noklusējusi un nepainformēja par to Jēkabpils rajona tiesu. 2009.gada pavasarī Prasītājs cieta smagā avārijā,, kā rezultātā pēc avārijas 1 mēnesi Prasītājs komas stāvokli gulēja Aizkraukles slimnīcā. Pēc atlabšanas Prasītājs tika pārvests uz Jēkabpils slimnīcu, kur atradās aptuveni 2 nedēļas un pēc tam tika pārvests uz Līvānu slimnīcu, kur atradās vēl apmēram vienu mēnesi. Avārijas sekas ir traģiskas - Prasītājs pilnībā zaudēja redzi un patreiz Prasītājam ir piešķirta I invaliditātes grupa (kā neredzīgajam). Kad Prasītājs atradās smagā stāvoklī slimnīcā, Atbildētāja neaprūpēja Prasītāju. Uz Līvānu slimnīcu bija atbraukušas Atbildētājas māsas, kuras izrādīja interesi par Prasītāju. Pēc iznākšanas no slimnīcas, Prasītājs devās pie sava brāļa, kurš dzīvo Madonas novadā, Mārcienas pagastā, jo Prasītājs nevēlējās kļūt par nastu savai sievai. Pilnu Prasītāja aprūpi veica Prasītāja brālis /pers. N/ un viņa faktiskā sieva /pers. O/. Papildus Prasītājs vēlas norādīt uz sekojošo. Līdz 2012.gada 23.oktobrim Prasītāja deklarētā dzīves vieta bija /adrese/, bet, sākot ar 2012.gada 23.oktobri - /adrese/. Uz kādu adresi tika nosūtīti dokumenti par uzturlīdzekļu piedziņu, Prasītājs nezina. Ņemot vērā, ka Prasītājs ir neredzīgs, viņam nebija iespējas iepazīties ar dokumentiem par uzturlīdzekļu piedziņu un izteikt par to savu viedokli. Līdz ar to Prasītājs kategoriski noliedz apstākli, ka ļaunprātīgi neieradās uz Jēkabpils rajona tiesas nozīmētajām tiesas sēdēm. Par to, ka Atbildētāja ir iesniegusi dokumentus tiesā par uzturlīdzekļu piedziņu, Prasītājs uzzināja tikai 2013.gada jūlijā. Šīs traģiskās avārijas rezultātā Prasītājs ir kļuvis par I grupas redzes invalīdu un sekas ir neatgriezeniskas. /pers. C/ sieva - Atbildētāja, izmantojot Prasītāja stāvokli, iesniedza viltotus dokumentus Jēkabpils rajona tiesā, kā rezultātā 2013.gada 22.aprīlī Jēkabpils rajona tiesa izšķīra laulību

starp /pers. C/ un /pers. D/. Par doto tiesas spriedumu tika iesniegta apelācijas sūdzība Zemgales apgabaltiesā. Dotā lieta vēl nav izskatīta un spriedums nav pieņemts. Civillikuma 179.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Savukārt minētā panta ceturtā daļa nosaka, ka ja vecāku nav vai viņi nespēj uzturēt bērnu, šis pienākums līdzīgās daļās gulstas uz vecvecākiem. Ja vecvecāku mantas stāvoklis ir nevienlīdzīgs, tiesa var noteikt viņiem uzturēšanas pienākumu samērā ar katra mantas stāvokli. Tātad, no minētajām tiesību normām izriet, ka abu vecāku pienākums ir rūpēties ar bērniem samēra ar viņu mantas stāvokli, tomēr, ja kāds no vecākiem nespēj uzturēt bērnu, tad tiesa šo pienākumu var uzlikt vecvecākiem. Kā redzams no lietā esošajiem lietas materiāliem, /pers. C/ ir 1.grupas redzes invaīds, dzīvo Valsts sociālās aprūpes centra «Rīga" filiālē Jugla". /pers. C/ atrodas pilnā valsts apgādībā kopš 2012.gada 23.oktobra. No valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk - VSAA) datiem ir redzams, ka /pers. C/ saņem pensiju 141.55 EUR. No minētās summas VSAA ietur 40.97 EUR, savukārt Valsts sociālās aprūpes centra ,,Rīga" filiāle Jugla" saņem tikai 100.58 EUR (tajā skaitā 10% no summas, ko saņem /pers. C/). No minētā izriet, ka /pers. C/ vienīgie mēneša ienākumi ir tikai nedaudz virs 10.00 EUR, kas ir nepietiekami katra cilvēka normālai eksistencei. Bez tam, no minētajiem /pers. C/ ienākumiem ik mēnesi tiek veikta arī piespiedu izpilde.

Ņemot vērā minēto, kā arī pamatojoties uz Civillikuma 179.panta pirmo un ceturto dalu, Civilprocesa likuma 1.pantu, 43.panta otro daļu, 92.pantu, 128.pantu, lūdz pārtraukt uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. C/ par labu /pers. D/ 1999.gada 14.novembrī dzimušas meitas /pers. I/, personas kods /personas kods/, un /pers. J/ dzimuša 2002.gada 15.julijā, personas kods /personas kods/, uzturam.

Prasītājs /pers. C/ tiesas sēdē prasību uzturēja un tiesai paskaidroja, ka esot 1.grupas redzes invalīds, dzīvojot Valsts sociālās aprūpes centra «Rīga" filiālē Jugla" un atrodas pilnā valsts apgādībā kopš 2012.gada 23.oktobra. Saņem pensiju 141.55 EUR. No minētās summas VSAA ietur 40.97 EUR, savukārt Valsts sociālās aprūpes centra ,,Rīga" filiāle Jugla" saņem tikai 100.58 EUR. Vienīgie mēneša ienākumi ir tikai nedaudz virs 10.00 EUR, kas ir nepietiekami katra cilvēka normālai eksistencei..

Atbildētāja /pers. D/ uz tiesas sēdi ieradusies nebija, no viņas lietā tika saņemti paskaidrojumi, kuros viņa lūdz prasību noraidīt, jo Prasītājs uzturlīdzekļus nekad nav labprātīgi maksājis. Uzturlīdzekļus maksā Uzturlīdzekļu garantiju fonds. Prasītājs neesot norādījis materiālo tiesību normu, kas pieļautu uzturlīdzekļu piedziņas pārtraukšanu. Par neierašanās iemesliem tiesai nav paziņojusi, tādēļ tiesa uzskata, ka lieta izskatāma bez viņas klātbūtnes.

No trešās personas Uzturlīdzekļu garantijas fonda lietā saņemts iesniegums, kurā viņi lūdz lietu izskatīt bez viņu pārstāvja klātbūtnes.

Uzklausījusi prasītāja paskaidrojumus, iepazinusies ar lietas materiāliem, tos izvērtējusi, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Civillikuma 177. pants nosaka, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīves vietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i. ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Civillikuma 178.[1] panta pirmo daļu, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Ikdienas aizgādību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Arī 1998. gada 8. jūlijā LR likuma „Bērnu tiesību aizsardzības likums" 2. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, bet 24. panta pirmā daļa nosaka, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Civillikuma 179. panta piektā daļa nosaka, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta 2. daļa nosaka, ka vecāki vai citas personas, kas audzina bērnu, ir pirmām kārtām atbildīgi par to, lai viņu spēju un finansiālo iespēju robežās bērnam būtu nodrošināti viņa attīstībai nepieciešamie dzīves apstākļi.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra MK noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", katra vecāka pienākums ir, neatkarīgi no ienākumiem un mantiskā stāvokļa, katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: 2.1. katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; 2.2. katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Noteikumi nosaka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Tādējādi, tiesa atzīst, ka par primāru uzskatāms nepilngadīgo bērnu uzturēšanas nodrošinājums.

Ņemot vērā iepriekš minēto un atzīstot, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru ir jānodrošina katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa un ienākumiem, tiesa atzīst, ka /pers. C/ prasība ir noraidāma

Pamatojoties uz teikto un vadoties no 2013.gada 15.janvāra MK noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.1.p., 2.d.2.2.p., Civillikuma 178.[1].p.1.d. 179.p., Civilprocesa likuma 193.p., tiesa,

n o s p r i e d a :

/pers. C/, personas kods /personas kods/,prasību par uzturlīdzekļu piedziņas pārtraukšanu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienās Zemgales apgabaltiesā apelācijas kārtībā, iesniedzot sūdzību Jēkabpils rajona tiesā.

Pārsūdzības laiku skaitīt no pilna sprieduma sastādīšanas dienas -2014.gada 31.jūlija

Tiesnesis V.Trušels